

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**



МАТЕРІАЛИ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**АКТУАЛЬНІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ДЕРЖАВИ І РЕГІОНІВ.**

**СЕКЦІЯ ІІ «ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ФІНАНСІВ ТА
ФІНАНСОВОЇ НАУКИ»**

(13-14 травня 2019 р.)



Покровськ

2019

Актуальні соціально-економічні проблеми держави і регіонів. Збірка матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 50-річчю факультету економіки та менеджменту ДонНТУ. Т. 2. Секція 2: Проблеми розвитку фінансів та фінансової науки (13-14 травня 2019 р., м. Покровськ) / Уклад. Антоненко В. М. – Покровськ: ДонНТУ, 2019. – 305 с.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні соціально-економічні проблеми держави і регіонів» (секція 2 «Проблеми розвитку фінансів та фінансової науки»), яка присвячена 50-річчю факультету економіки та менеджменту Донецького національного технічного університету та відбулася 13-14 травня 2019 року в м. Покровську, містять результати сучасних наукових фінансових розробок докторів та кандидатів наук, старших викладачів та асистентів, аспірантів та студентів. Наукові дослідження, що представлені у цій Збірці, є актуальними, професійно цікавими й досить різноплановими, охоплюють широкий спектр фінансових проблем сучасності та націлені на успішне їх розв'язання в умовах незалежної української держави та світової фінансової системи.

В роботі наукової секції прийняли участь майже 100 авторів із міст України: Києва, Харкова, Львова, Одеси, Умані, Вінниці, Луцька, Дніпро, Полтави, Запоріжжя, Мелітополя, Покровська, Краматорська, Ірпіня, Черкас, Кривого Рогу, Слов'янська, міст Республіки Беларусь: Мінська, Горки, Бреста.

Редакційна колегія:

к.е.н., доцент Антоненко В.М.,

к.е.н., доцент Бурцева О.Є.,

к.е.н., доцент Катранжи Л.Л.

Список использованных источников

1. Рудый К.В. Финансовые кризисы: теория, история, политика / К.В. Рудый. – М. : Новое знание, 2003. – 399 с.
2. Струк Т. Влияние финансового кризиса на экономику Республики Беларусь [Электронный ресурс] // Банкаўскі веснік. – 2014. – Режим доступа : <https://www.nbrb.by/bv/articles/10055.pdf>
3. Лепёшкина К.Н. Преодоление современного финансово-экономического кризиса в России: анализ в свете мировой практики антикризисных мер // Молодой ученый. – 2011. – № 7. Т.1. – С. 94-99. – Режим доступа : <https://moluch.ru/archive/30/3410/>

СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

к. е. н., доцент Чвертко Л. А.
Бровко Н. В.

Науковий керівник – к. е. н, доцент Чвертко Л. А.
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Формування й активне функціонування страхового ринку є важливою умовою забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку держави і гарантією її економічної безпеки, тому забезпечення його комплексного розвитку в Україні належить до найактуальніших суспільних завдань.

На думку дослідників, сучасний страховий ринок поєднує в собі дві категорії: з одного боку – це специфічна сфера грошових відносин, об'єктом якої є купівля-продаж страхової послуги, тобто «вторинної послуги», попит на яку багато в чому залежить від стану «первинного ринку» товарів і послуг; з іншого боку, страховий ринок – це складна інтегрована система страхових та перестрахових організацій, які в сукупності здійснюють страхову діяльність [1, С. 38]. Головними функціями страхового ринку є акумуляція та розподіл страхового фонду для захисту майнових інтересів фізичних та юридичних осіб.

Важливу роль у формуванні та розвитку страхового ринку відіграють його учасники: страховики, страхувальники, страхові посередники та інші суб'єкти інфраструктури.

Основними функціями страхових компаній є:

- формування і використання страхових резервів (фондів);
- відшкодування страхувальникам збитків завданих страховими випадками;
- здійснення попереджувальних (превентивних) заходів, спрямованих на недопущення страхових випадків, зменшення ризику їхнього настання та мінімізацію величини можливого збитку;
- інвестування тимчасово вільних коштів страхових резервів з метою отримання додаткового доходу в інтересах учасників страхових відносин.

За останні роки діяльність страхових компаній економічно розвинених країн світу виходить за межі страхової діяльності, внаслідок чого страховики перетворюються на потужні фінансово-кредитні інститути. Проте, слід

відзначити, що в Україні страховики лише частково виконують функції, покладені на них як на суб'єктів фінансового ринку.

Впродовж тривалого періоду страхова діяльність в Україні відзначалася динамічним розвитком й усе більше впливає на економіку країни, розширюється сфера страхування, з'являються і розвиваються нові види страхування. Протягом останніх років за рівнем капіталізації страховий ринок посідає друге місце серед інших небанківських установ. Як показують дослідження, головними позитивними тенденціями розвитку страхового ринку є: поетапне збільшення обсягів власного капіталу, активів і резервів, що підвищує рівень платоспроможності страхових компаній; створюються об'єднання страховиків, що сприяє появі на ринку корпоративних правил і зміцненню позицій компаній-учасниць; законодавство наближається, хоча й дуже повільно та непослідовно, до європейських стандартів, потреб страхувальників і страховиків [4, С. 58]. Водночас, незважаючи на стійке підвищення показників, функціональні й інституційні характеристики страхового ринку не відповідають реальним потребам економіки, що в свою чергу уповільнює його розвиток в сучасних умовах глобалізації.

Згідно з даними офіційної статистики, за 2018 р. частка валових страхових премій у відношенні до ВВП є надто низькою й становить лише 1,4%, що на 0,1 в.п. менше в порівнянні з 2017 р.; частка чистих страхових премій у відношенні до ВВП залишилась на рівні 2017 року та становила 1,0%.

Нині страхові компанії в нашій країні функціонують у досить складних умовах політичної та економічної кризи, військових дій та стагнації. За даними Нацкомфінпослуг, кількість страхових компаній в Україні має тенденцію до зменшення. Зокрема, у 2018 р. на вітчизняному страховому ринку функціонувало 281 страхові компанії, що на 29 компаній менше порівняно з 2016 роком. Таке зменшення позитивно оцінюється дослідниками, оскільки на ринку залишаються найсильніші страховики, які зарекомендували себе як фінансово надійні компанії, що є більш стійкими до зміни економічної ситуації. Попри це, у 2018 р. на страховому ринку фактично основну частку валових страхових премій – 97,9% – акумулюють 100 страховиків, що здійснювали види страхування інші, ніж страхування життя (39,8% всіх страхових компаній «non-Life») та 96,9% – 10 страховиків, що надають послуги зі страхування життя (33,3% всіх СК «Life») [3].

Станом на кінець 2018 р. обсяг загальних активів страховиків становив майже 63,5 млрд. грн, що на 13,2% більше в порівнянні з відповідним показником минулого року. Однак, порівняно з провідними страховими компаніями світу, загальний рівень капіталізації вітчизняних страховиків залишається низьким, а інвестиційна діяльність окремо взятого страховика обмежується недостатнім обсягом інвестиційних ресурсів.

Вітчизняний страховий ринок досить повільно адаптується до європейських та світових стандартів, а ситуація на страховому ринку України, як і на фінансовому ринку в цілому, є відбиттям загальної ситуації у країні.

Для підвищення ефективності діяльності страхових компаній як важливої інституційної складової фінансової інфраструктури необхідно збільшувати їхню ресурсну базу, активізувавши діяльність щодо додаткового залучення вільних грошових коштів. Крім цього, потребує оптимізації структура розподілу вже акумульованих коштів шляхом оцінки можливих ризиків і мінімізації їхніх негативних наслідків.

Пріоритетними завданнями для інтеграції страхової системи України у світовий фінансовий простір є забезпечення фінансової надійності страховиків, яка визначається нормативами достатності капіталу та іншими показниками і вимогами, що обмежують ризики при здійсненні страховиками операцій з фінансовими активами [5].

Успішне функціонування страховиківу сучасних умовах потребує підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності на основі фінансового аналізу, що базується на достовірній обліковій інформації, відображеній в формах бухгалтерської і фінансової. Проведення оцінки функціонування страховика є обов'язковим на сучасних підприємствах і організаціях, що мають на меті отримувати прибуток. Оскільки такий аналіз дасть змогу вчасно виявити фактичні показники ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, фінансової привабливості, рентабельності, беззбитковості та інших показників і прореагувати на їх зміни, а в загальному, збільшити ймовірність прийняття обґрунтованих, конструктивних та правильних рішень [2].

Показники розвитку страхового ринку, як показують дослідження, значною мірою, визначаються рівнем матеріального забезпечення населення, доступністю якісних страхових продуктів, ступенем довіри до фінансових інститутів тощо.

Таким чином, сучасний стан страхового ринку характеризується наявністю багатьох негативних тенденцій та суттєвих диспропорцій свого розвитку, які потребують підвищеної уваги як з боку державних органів по нагляду за страховою діяльністю, так і врахування в процесі управління розвитком окремого суб'єкта страхового підприємництва. Страховий ринок України все ще потребує значних перетворень для того, щоб відповідати потребам юридичних та фізичних осіб і вимогам світового ринку страхових послуг.

Перелік використаних джерел

1. Марценюк Л.В., Чорновіл О.В., Біла К.В., Удовиченко А.О. Страховий ринок України: сучасний стан та проблеми розвитку. *Наука та прогрес транспорту. Вісник Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту*. Дніпропетровськ, 2016. № 2 (62). С. 36-46.
2. Мельничук Ю.М., Дем'янишина О.А. Теоретико-методичні засади використання облікової інформації для аналізу діяльності страховиків. *Науковий журнал «Економічні горизонти»*, 2018. № 4 (7). С. 65-74.
3. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL : <https://www.nfp.gov.ua/>
4. Чвортко Л.А. Страховий ринок України: реалії та перспективи розвитку. *Вісник Київського інституту бізнесу та технологій*. 2010. № 1 (11). С. 55-58.

5. Чвортко Л.А., Сарахан М.І. Оцінка ресурсного забезпечення вітчизняних страховиків як джерела формування інвестиційного потенціалу. *Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (30 листопада - 1 грудня 2017 року, м. Умань) / МОН України, Уманський ДПУ імені Павла Тичини, Навчально-наук. ін.-т економіки та бізнес освіти; [за ред. д. е. н., проф. О.Г. Чирви]. Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. С. 99-102.*

ОРГАНИЗАЦИЯ КОНТРОЛЯ НА СТРАХОВОМ РЫНКЕ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Чернявская Е. А.

Научный руководитель – к. э. н., доцент Рубан Т. Е.
Белорусский государственный экономический университет
г. Минск, Республика Беларусь

Высокая доля ответственности страховщика за социальные последствия его деятельности требует организации государственного страхового надзора. Отсутствие средств у страховщика для расчетов по принятым обязательствам подрывает доверие к конкретному страховщику, но и в целом, к идее страхования. Именно поэтому государство не может находиться в стороне от страховой деятельности, увязывая интересы страховщиков, населения и экономики в целом. Это определяет актуальность данного направления исследования в настоящий момент в сложившихся экономических условиях.

Основным органом, уполномоченным государством осуществлять страховой надзор в Республике Беларусь, является Министерство финансов Республики Беларусь, а точнее, его подразделение Главное управление страхового надзора [1].

Контроль деятельности страховой организации начинается с установления у нее наличия учредительных документов, свидетельства о государственной регистрации и лицензии на осуществление страховой деятельности. Особое внимание уделяется размеру уставного фонда организации.

В настоящее время в Республике Беларусь государственная регистрация страховщиков, в том числе с участием иностранных инвесторов, внесение изменений и дополнений в их учредительные документы осуществляются в порядке, установленном Декретом Президента Республики Беларусь от 16 января 2009 г. № 1 «О государственной регистрации и ликвидации (прекращении деятельности) субъектов хозяйствования», с учетом особенностей, определенных Положением о страховой деятельности в Республике Беларусь, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 25 августа 2006 г. № 530 «О страховой деятельности».

Страховщики и страховые брокеры, осуществляющие страховую деятельность в Республике Беларусь, подлежат государственной регистрации в Министерстве финансов.